Прес-информация № 10 – 06.02.2026

София Филм Фест отбелязва 90 години от рождението на Вацлав Хавел

По повод 90-годишнината от рождението на **Вацлав Хавел**, една от най-ярките личности на европейския XX век, 30-ото юбилейно издание на **София Филм Фест** в партньорство с **Чешкия център** представя специална панорама с чешки филми, посветени на живота, идеите и творческото наследство на драматурга, дисидента и държавника, превърнал се в символ на свободата и моралната отговорност.

Панорамата, осигурена със съдействието на Чешкия център в София, събира на едно място документални портрети и художествени филми, разкриващи Вацлав Хавел в неговата сложност и противоречивост – като писател и интелектуалец, като човек на съмнението и иронията, като президент, воден неизменно от съвестта си.

Сред филмовите акценти е знаковият документален филм **„Гражданинът Хавел“** (*Citizen Havel*, 2007) на **Павел Коутецки** и **Мирослав Янек**, предлагащ безпрецедентен достъп зад кулисите на президентската институция. Заснета в продължение на повече от десет години, кинотворбата проследява първите мандати на Хавел като президент на Чехия – период, белязан от политически компромиси, лични съмнения и сблъсъка между моралния идеал и реалната власт. Камерата улавя Хавел като човек в процес на постоянно колебание и авторефлексия – уязвим, ироничен, понякога уморен, но последователен в убеждението, че политиката трябва да се подчинява на етиката.

„Животът по Вацлав Хавел“ (*Václav Havel - Living in Freedom*, 2014) на **Андреа Седлачкова** представя цялостен портрет на Вацлав Хавел, разглеждайки живота му в по-широк исторически и културен контекст. От младежките години и първите му театрални успехи, през дисидентската дейност и годините на репресии, до ролята му на президент и международно признат интелектуалец. Филмът акцентира върху идеята за свободата като морална отговорност, която Хавел защитава както в текстовете си, така и в публичните си действия. Чрез архивни кадри, интервюта и исторически анализ, „Живот в свобода“ изгражда достъпен, но задълбочен разказ за човек, превърнал личния риск в обществен дълг.

Най-новият документален филм **„Говори Хавел, чувате ли ме?“** (*Havel Speaking, Can You Hear Me?*, 2023) на **Петр Янчарек** е дълбоко личен и екзистенциален портрет на Вацлав Хавел. Изграден върху над 200 часа архивни видеозаписи, заснети в последните години от живота му, филмът разкрива Хавел далеч от публичния образ – като човек, изправен пред старостта, болестта, съмненията и неизбежните равносметки. Янчарек представя Хавел като „режисьор на собствения си живот“ – с чувство за самоирония и дълбока вярност към идеята, че действията трябва да бъдат в съзвучие със съвестта. Филмът получи силен международен отзвук.

Художествената част на панорамата включва екранизации по текстове на Хавел и филми, пряко свързани с неговата драматургия и светоглед.

„Аудиенция“ (*Audience,* 1990) на емблематичния режисьор **Иржи Менцел** и сценариста **Вацлав Хавел** е екранизация на първата пиеса от т.нар. „Ванекови

пиеси“, в която главният герой – дисидент писател – е принуден да работи в пивоварна. Срещата му с майстора-пивовар прераства в абсурден диалог, колебаещ се между „приятелски разговор“ и разпит. „Аудиенция“ е класически пример за Хавеловия абсурд, в който смехът и тревогата съществуват едновременно. Режисурата на Иржи Менцел, един от най-близките творчески съмишленици на Хавел, превръща текста в силна кинематографична алегория за компромиса, натиска и моралния избор в тоталитарното общество.

„Просяшка опера“ (*The Beggar’s Opera*, 1991), по сценарий на **Иржи Менцел** и **Вацлав Хавел**, и режисирана от **Иржи Менцел**, е свободна адаптация по мотиви на класическата „Просяшка опера“ на Джон Гей, пречупена през политическата и естетическата чувствителност на Хавел. Светът на престъпните банди, корупцията и властовите йерархии се превръща в прозрачна алегория на обществото, в което моралът и законът са подменени. С типичния за Хавел хумор и иронична дистанция, „Просяшка опера“ разкрива механизмите на властта като фарс, зад който прозира жестока истина за човешката природа и социалните роли.

Единственият пълнометражен филм, режисиран лично от **Вацлав Хавел**, е екранизация на едноименната му пиеса **„Оттегляне“** (*Leaving*, 2011). Историята за бивш държавник, отказващ да напусне служебната резиденция, се превръща в абсурдистична медитация върху края на властта, страха от забравата и невъзможността да се откажеш от ролята си. „Оттегляне“ съчетава политическа сатира, философски размисъл и автобиографични алюзии, като много критици го разглеждат като късно, иронично сбогуване на Хавел с политиката.

Кой е Вацлав Хавел

Вацлав Хавел (1936–2011) е чешки драматург, есеист, дисидент и политик, един от водещите гласове на съпротивата срещу тоталитарния режим в Чехословакия и ключова фигура на Нежната революция. През 1989 година той е първият демократично избран президент на страната, а по-късно и първи президент на Чешката република. Автор на пиеси, белязани от абсурда и моралната тревога на времето, Хавел остава символ на убеждението, че „животът в истина“ е форма на съпротива.

С тази специална панорама София Филм Фест отдава почит на личност, чиято мъдрост и днес ни напомня, че свободата не е даденост, а ежедневен избор.

* * *

ОЧАКВАМЕ Ви на #КИНО!
#30SofiaIFF

За повече информация:
Светлана Дамянова, пресофис